

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МИТНИХ ПРОЦЕДУР

В умовах євроінтеграції України система митного регулювання характеризується високим ступенем динамічності та невизначеності. Зокрема, створення світової системи безпеки та необхідність спрощення і прискорення виконання митних процедур, вимагає запровадження нових підходів до здійснення державної митної справи. Необхідними умовами адаптації системи державного митного регулювання повинні стати її ефективність та постійна взаємодія з бізнесом, митними адміністраціями інших держав, міжнародними інституціями тощо. Безумовною умовою реалізації цих завдань є забезпечення постійного моніторингу показників ефективності та якості здійснення митницями відповідних митних процедур під час митного контролю та оформлення.

Аналізуючи теоретичні підходи до оцінювання ефективності державної митної справи, доцільно відмітити, що сьогодні воно розглядається в основному через призму результатів роботи митниць. Поза увагою більшості вчених залишається проблема та особливості оцінювання ефективності митних процедур, які виступають основоположними елементами митної системи. При оцінюванні ефективності митних процедур доцільно використовувати комбінацію різних методів моделювання: аналітичний, статистичний, евристичний тощо; кількісного та якісного оцінювання; системи показників і узагальнюючих критеріїв [1, С. 185–189]. Тому для формування методики оцінювання ефективності митних процедур шляхом розробки відповідних показників необхідно спочатку визначити групи даних показників.

Науковцями ДНДІМС в межах виконання НДР «Дослідження теоретичних аспектів та розробка системи оцінювання ефективності митних процедур» пропонуються наступні групи показників оцінювання ефективності митних процедур: 1) показники забезпечення безпеки; 2) показники фіскальної результативності; 3) показники інформаційно-технічного забезпечення митниці; 4) показники організації митного контролю; 5) показники сприяння зовнішньоекономічній діяльності (сприяння бізнесу: комунікативний аспект); 6) показники кадрового забезпечення. В кожній групі розраховуються значна кількість показників, що узагальнюють результативність та ефективність здійснення митних процедур митницями, та мають різну природу й відображають різні характеристики досліджуваного явища. В межах кожної групи показники відповідають таким вимогам: є простими у розрахунках і визначаються на основі інформації, передбаченої статистичними формами звітності або внутрішньої інформації митниць; враховують специфіку функціонування митниць та передбачають їх ідентифікацію залежно від особливостей та параметрів діяльності. Одним із проблемних питань є узагальнення результатів оцінювання ефективності митних процедур з врахуванням специфіки діяльності митниць ДФС (внутрішня чи прикордонна; наявність пунктів пропуску, аеропортів та морських портів). З цією метою пропонується використовувати методичний підхід, що передбачає визначення інтегрального показника оцінювання ефективності митних процедур з подальшим ранжуванням митниць.

Методичний підхід до оцінювання ефективності митних процедур визначає такі етапи: 1) формування показників для оцінювання ефективності митних процедур в розрізі 6 груп; 2) розрахунок середньої величини одиничних показників в межах кожної групи у ДФС; 3) розрахунок одиничних показників в межах кожної групи в розрізі оцінюваних митниць; 4) визначення уніфікованого значення оцінюваних показників по кожній митниці; 5) розрахунок відносних показників ефективності для кожної групи показників, що використовується для оцінювання ефективності митних процедур; 6) визначення вагових коефіцієнтів значущості оцінюваних груп показників шляхом застосування методу експертних оцінок; 7) визначення інтегрального показника ефективності митних процедур по кожній митниці; 8) проведення ранжування митниць на основі визначеного інтегрального показника ефективності митних процедур.

Перевагами застосування даного методичного підходу є його простота та оперативність отримання результату, що дозволяє якісно провести оцінювання здійснення митних процедур митницями та визначити їх рейтинг.

Література:

1. Ткачова О.К. Методологічні аспекти оцінювання ефективності діяльності митних органів за допомогою економіко-математичних методів / О.К. Ткачова // Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво : наук.-вироб. журн. / Класич. приват. ун-т. – 2010. – № 1. – С. 185-189.